

Fra barn til voksen på en sommer

fra [VidensCenter artikler](#): Tema: At komme i mål - juni 2010
af Jens Boe Nielsen
Rektor ved Nørre Gymnasium
(daværende) Formand for Gymnasieskolernes Rektorforening

Overgangen fra folkeskolen til gymnasiet er karakteriseret ved, at eleven med et slag skal stå på egne ben. Forældrene og det tætte forhold til folkeskolelæreren dekobles og erstattes af et kammeratskab med jævnaldrende, som selv har sluppet deres tøjler, og som naturligvis ikke har samme pædagogiske og didaktiske relation til kammeraten, som forældrene og som folkeskolelæreren har.

For mange elever er det som at blive sat på cyklen for første gang, uden at mor eller far løber ved siden af, håndholder og sikrer, at man ikke vælter. Ingen har deres forældre med i skole første dag i 1.g, som den gang de mødte første dag i 1. klasse, og pokker skulle da også stå i det, hvis man som ung ikke var nået længere. Skiftet til gymnasiet ses af mange unge som det tidspunkt, hvor man går fra at være de store i folkeskolen til at blive integreret blandt de selvstændige unge i gymnasiet: Her har mor og far ingen plads. Nu gælder det om at stå på egne ben og blive en del af gruppen.

Af gode grunde har folkeskolelæreren sluppet grebet. Men det gælder også en meget stor del af forældrene. "Det er måske også på tide, at NN kommer til at stå på egne ben", hører man næsten forældrene sige. De tænker, at gymnasiet nok tager over. Det gør vi også til en vis grad, og for 80 procent af eleverne og deres forældre sker det gnidningsfrit, men for de ca. 20 procent gør det ikke. Og den i gymnasiet traditionelt ringe kontakt mellem den enkelte lærer og elev gør, at der ofte går lang tid, inden vi opdager det.

Opfordringer til forældrene hjælper sjældent

I september, godt en måned efter gymnasiestarten, samler vi forældrene på gymnasiet til orientering om deres barns fremtidige forløb. I min tale siger jeg følgende til forældrene:

"I vil altid kunne følge skemaet og skemaforandringerne i vores IT-program Lectio, som I finder nederst på vores hjemmeside. Klik ind på elever og find jeres barn. Alle elever har en kode til Lectio, således at deres fravær og siden hen karakterer fremgår her. Jeg vil meget stærkt anbefale, at I som forældre får koden og følger med og støtter jeres børn i hele gymnasieforløbet. Hjemmesiden indeholder også en oversigt over studieplaner, så I kan se, hvad der arbejdes med i klassen. Det er faktisk en ganske stor forandring at komme i gymnasiet efter 9 - 10 års folkeskolegang".

Alligevel oplever jeg gang på gang, når jeg sidder med en elev, som er tæt på at blive smidt ud på grund af forsømmelser, manglende afleveringer og alt for ringe standpunkt, at forældrene ikke aner, hvad der foregår. Kommunikation mellem gymnasium og hjem er fuldkommen væk. Som gymnasium sender vi ikke fodpost ud til forældrene, men kommunikerer alene via vores hjemmeside. Forældrene kigger alt for sjældent på gymnasiets hjemmeside, og eleven meddeler ikke hjemme, når der er forældrekonsultation eller andet på skolen.

Heller ikke alarmsystemet virker helt efter hensigten

Naturligvis træder alarmsystemet i kraft, når en elev forsømmer. Men i flere tilfælde har vi oplevet, at den skriftlige advarsel bliver underskrevet af hjemmet, uden at det i øvrigt har den store effekt. Invitationer til studievejlederen imødekommes også sjældent af forældrene. Ofte er det kun eleven, som møder frem og lover bod og bedring.

95 procent af en ungdomsårgang skal igennem en ungdomsuddannelse

Alle gymnasier arbejder i disse år på at øge deres gennemførselsprocent gennem målrettede indsatser af meget forskellig karakter. Undervisningsministeriet og Gymnasieskolernes Rektorforening samler erfaringer sammen, vurderer og formidler, hvad der kan være best practice.

På Nørre Gymnasium har vi over en årrække foranstaltet flere tiltag, som tydeligt har mindsket frafaldet. Over de sidste fire år har vi mistet følgende antal elever i løbet af 1.g: 06-07: 26 elever, 07-08: 19 elever, 08-09: 16 elever og 09-10: 6 elever. Tallene er brutto og dækker over, at lidt flere er gået ud og et par stykker er kommet ind, men det ændrer ikke det samlede billede.

Karakteristisk for alle disse tiltag er, at de indebærer en styrket voksenrelation i form af en udvist positiv interesse for elevens præstationer på gymnasiet. Lad mig her nævne nogle konkrete eksempler.

Teamsamarbejde

Vi har over en årrække udviklet et teamsamarbejde omkring den enkelte klasse og dermed den enkelte elev, hvor to lærere i samarbejde varetager en koordinatorrolle. En del af denne rolle består i at samle de forskellige læreres observationer og synspunkter på den enkelte elev sammen, således at teamkoordinatorerne tidligt reagerer, hvis en elev udviser tegn på manglende faglig forståelse i flere fag, på manglende koncentration, på problemer med at overholde tidsfrister mv.

Teamkoordinatoren har en fremskudt og proaktiv rolle, idet koordinatoren uopfordret kan henvende sig til eleven til en drøftelse om, hvordan det går.

Dette arbejde har vi i det netop overståede skoleår udvidet med afholdelsen af et månedligt møde mellem teamkoordinator, studievejleder og en ledelsesrepræsentant. Her afgøres, hvilke tiltag der skal iværksættes i forhold til den enkelte elev: Er det en samtale med teamkoordinatoren eller en samtale med studievejlederen. Begge kan opfattes som tilbud om støtte og hjælp. Eller er det en samtale med en fra ledelsen, som både er en støtte og en hjælp, men også en løftet pegefinger.

Synliggørelse af lektiehjælp

Lærerkorpset har registreret, at elevernes forberedelse til undervisningen generelt er for dårlig. Det betyder, at det faglige udbytte af undervisningen bliver utilstrækkeligt. Vi har i vores 1.g klasser i dette skoleårs første semester derfor udviklet et ugentligt lektielæsningsmodul, hvor en lærer er til stede som vejleder, mens eleverne læser lektier i lærerens fag. Det har efter vores bedste overbevisning skabt en ramme, hvor eleverne faktisk får læst lektierne og forhåbentlig givet dem vaner og redskaber til at læse lektier hjemme på en måde, som er bedre, end de ellers ville gøre.

I andet semester har vi haft et udvidet lektiecafé tilbud. Her har lærere og dygtige 3.g elever stået til rådighed for at hjælpe den enkelte elev. Ligesom der i skolens foyer har været et eftermiddagsmiljø, hvor elever har kunnet læse lektier og samtidig få vejledning i fagene og i lektielæsning generelt.

De sidste med

Enkelte elever er på trods af samtaler, hjælp, trusler og skriftlige advarsler alligevel kommet så langt (bag)ud, at vi må vurdere, at tiden spildes på gymnasiet. Det er aldrig flittige elever, som bare har svært ved det. Men det er enten elever, som har siddet advarslerne overhørigt, og som således er kommet for langt bagud eller elever, som har personlige eller sociale problemer.

Nogle af de elever, som har været for dovne, har vi alligevel givet en sidste ekstra chance, efter at vi ellers har anbefalet dem at søge anden uddannelse. Det er sket ved, at eleven og forældrene, også selvom eleven er over 18 år, er mødt til en samtale med undertegnede. Her skal eleven give klart udtryk for, at han/hun

ønsker at yde den nødvendige indsats for at tage en studentereksamen. Forældrene skal give samtykke til, at de støtter eleven ved at følge med i fx fraværsopgørelserne og karakterudviklingen. Eleven skal i sommerferien indhente et antal af de opgaver, som ikke er blevet afleveret i årets løb. Endelig indgår eleven og jeg en skriftlig kontrakt, hvor eleven kommer ind på mit kontor en gang om måneden. Her ser vi sammen på fravær, opgaveafleveringer og karakterer. Kontraktbrud medfører øjeblikkelig bortvisning fra skolen. Det er faktisk lykkedes for den håndfuld elever, som har indgået sådanne kontrakter, at få en studentereksamen på trods af et ellers næsten håbløst udgangspunkt.

Elever med personlige problemer kommer til samtaleforløb hos vores studievejledere. Rigtig mange problemer klares her. Hvis problemerne er så store, at studievejlederen ikke kan håndtere dem selv, får vi fremragende hjælp af Psykiatrifonden.

En blidere overgang

Der er tale om en ganske stor ressourceallokering til dette område. I mange tilfælde er den nødvendig, fordi eleven ikke har reel mulighed for at få den nødvendige støtte og hjælp fra hjemmet, men det er min klare vurdering, at der er for mange forældre, som slipper tøjlerne for abrupt. En blidere overgang til gymnasiet, hvor forældrene understøtter og udviser en stærk interesse for deres barns trivsel, arbejdsindsats og resultat i det første gymnasieår, vil uden tvivl hjælpe den enkelte bedre på vej.